

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

**Інноваційні пріоритети у розвитку економіки
та менеджменту**

29 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

Для наочності основні етапи організації та вдосконалення обліку, аудиту й аналізу формування власного капіталу можна представити у вигляді блок-схеми, яка відображає взаємозв'язок між етапами [3].

Системне поєднання зазначених елементів забезпечує формування достовірної та актуальної інформації для прийняття управлінських рішень, спрямованих на стратегічний розвиток підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

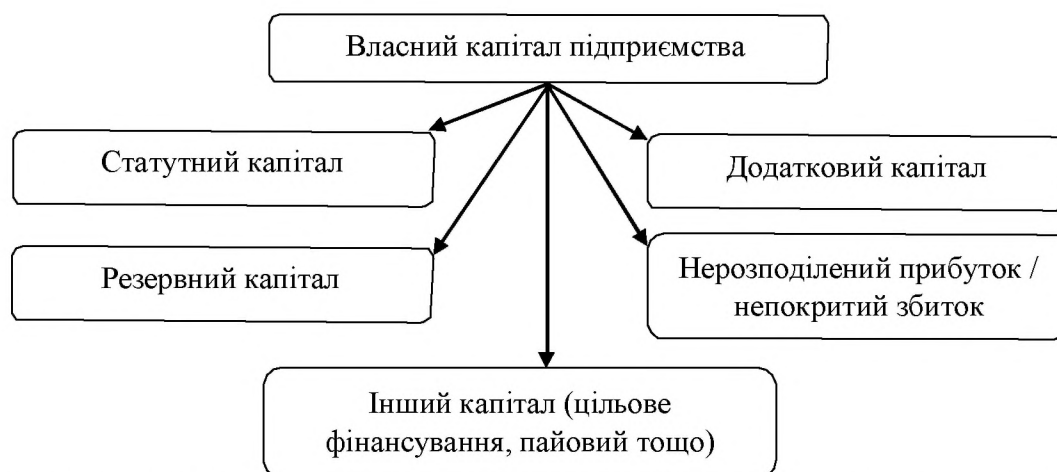

Рис. 1.1. Структура власного капіталу підприємства з виділенням основних його складових.

Ефективна організація обліково-аналітичної роботи з власним капіталом сприяє підвищенню фінансової стійкості, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємства. Рекомендовано впроваджувати сучасні автоматизовані облікові системи, інструменти фінансового моделювання та цифрові технології для прогнозування та оптимізації структури капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасимчук, М. І., & Стельмах, В. В. (2021). Особливості організації обліку власного капіталу підприємства в умовах трансформації економіки. *Економіка та держава*, (2), 65-72. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.2.65>
2. Іваненко, О. В., & Петренко, С. М. (2020). Вдосконалення аудиту операцій з власним капіталом підприємства. *Науковий вісник Полтавської державної аграрної академії*, 2(56), 45-52. DOI: <https://doi.org/10.31210/2616-5502.2020.56.07>
3. Ковальчук, Л. П. (2019). Аналіз ефективності управління власним капіталом підприємства: методичний аспект. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*, 215, 103-110. DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2019.215.10>

УДК 657.1/6:658.15

КОЛІСНИК В. С., магістрантка

Науковий керівник – **ГАВРИК О. Ю.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

gavrik_olecya@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Розглянуто сутність, класифікацію та роль виробничих запасів у системі управління підприємством; визначено методичні підходи до організації бухгалтерського обліку запасів; узагальнено напрями аудиту операцій із запасами; розкрито методи аналізу ефективності їх використання; запропоновано шляхи вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління матеріальними ресурсами підприємства.

Ключові слова: виробничі запаси, бухгалтерський облік, аудит, економічний аналіз, оборотність, матеріаломісткість, автоматизація, ефективність.

У сучасних умовах нестабільності ринку, воєнного стану та дефіциту ресурсів ефективно управління виробничими запасами є важливою умовою стабільного функціонування підприємств різних галузей. Виробничі запаси виступають одним із головних елементів матеріально-технічної бази підприємства, забезпечуючи безперервність виробничого процесу, оптимальний рівень запасів і своєчасне постачання сировини, матеріалів, палива, комплектуючих. Їх раціональне використання безпосередньо впливає на собівартість продукції, прибутковість, ліквідність і фінансову стійкість суб'єкта господарювання [1].

Раціональна організація обліку, аудиту та аналізу запасів забезпечує прозорість управління, достовірність фінансової звітності, контроль за збереженням матеріальних ресурсів та ефективність їх використання. Недоліки в системі обліку та контролю часто призводять до втрат, нераціонального використання ресурсів і спотворення показників діяльності підприємства. Тому удосконалення цих процесів є одним із ключових напрямів підвищення ефективності менеджменту на сучасному етапі розвитку економіки [2].

Відповідно до сучасних досліджень, удосконалення обліково-аналітичної системи виробничих запасів передбачає комплекс організаційних, методичних та інформаційних заходів, серед яких:

- автоматизація процесів документування руху запасів з використанням ERP-систем, електронного документообігу, штрих-кодів та RFID-технологій, що дозволяє мінімізувати помилки, забезпечити оперативний контроль і скоротити час обробки інформації;
- формування єдиної бази даних для аналітичного обліку запасів за видами, місцями зберігання, центрами відповідальності та матеріально-відповідальними особами, що сприяє прозорості обліку;
- впровадження системи внутрішнього контролю, спрямованої на своєчасне виявлення нестач, надлишків, нецільового використання матеріалів і зниження ризику зловживань;
- застосування ризик-орієнтованого підходу при проведенні аудиту операцій із запасами, що дозволяє обґрунтовано визначати обсяг і глибину перевірки залежно від імовірності викривлень у звітності;
- здійснення поглибленого економічного аналізу, включаючи оцінку оборотності запасів, матеріаломісткості продукції, ефективності використання ресурсів і їх впливу на рентабельність діяльності підприємства.

Для наочності процес організації й удосконалення обліку, аудиту та аналізу виробничих запасів може бути представлений у вигляді блок-схеми, що відображає взаємозв'язок між обліковими, контрольними та аналітичними етапами управління ресурсами підприємства [3].

Особливу увагу слід приділяти питанням нормування запасів, оскільки надмірне їх накопичення призводить до заморожування оборотних коштів, збільшення витрат на зберігання, тоді як дефіцит – до збоїв у виробництві. Раціональне нормування потребує постійного моніторингу споживання матеріалів, зміни виробничої програми, сезонних коливань та кон'юнктури ринку постачальників.

Важливою складовою системи управління є аудит запасів, який виконує не лише контрольну, а й профілактичну функцію. Його мета полягає у підтвердженні достовірності облікових даних, правильності оцінки запасів, дотримання норм законодавства і внутрішніх регламентів. У процесі аудиту перевіряються первинні документи, облікові регістри, методи оцінки вибуття запасів (FIFO, LIFO, середньозважена собівартість), своєчасність проведення інвентаризацій [3].

Аналітична робота з вивчення ефективності використання запасів базується на системі показників, що характеризують рівень забезпеченості, оборотність, структуру запасів та їх вплив на фінансові результати. Серед основних аналітичних індикаторів – коефіцієнт оборотності запасів, середня тривалість одного обороту, частка запасів у поточних активах, матеріаломісткість продукції. Їх оцінка у динаміці дає змогу виявити тенденції у використанні матеріальних ресурсів і визначити резерви підвищення ефективності.

Ефективна система обліку, контролю та аналізу запасів дає змогу мінімізувати витрати на зберігання, скоротити терміни обороту матеріалів, підвищити фінансову результативність діяльності та забезпечити інформаційну підтримку управлінських рішень. Впровадження цифрових технологій у

процес обліку, таких як штучний інтелект, хмарні сервіси, аналітичні панелі (dashboard), дозволяє підвищити точність облікових даних, своєчасність звітності та прозорість контролю на всіх етапах виробничого циклу [4].

Отже, вдосконалення організації обліку, аудиту та аналізу виробничих запасів має ґрунтуватися на принципах інтеграції, автоматизації, гнучкості та економічної доцільності. Реалізація запропонованих напрямів сприятиме підвищенню ефективності використання матеріальних ресурсів, зниженню матеріаломісткості продукції, прискоренню оборотності оборотних коштів і зміцненню фінансової стійкості підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Хмелюк А. В., Черненко П. В. Організація обліку, контролю та аналізу виробничих запасів. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2023. № 1(6). С. 135–143. DOI: [10.31319/2709-2879.2023iss1\(6\).283027pp135-143](https://doi.org/10.31319/2709-2879.2023iss1(6).283027pp135-143).
2. Скорнякова Ю. Б., Мороз В. С. Актуальні аспекти вдосконалення організації обліку виробничих запасів підприємств. *Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки*. 2023. № 3(59). DOI: [10.26661/2414-0287-2023-3-59-06](https://doi.org/10.26661/2414-0287-2023-3-59-06).
3. Назаренко І. М., Місюрів О. В. Аудит виробничих запасів: особливості, ключові аспекти та послідовність перевірки. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. DOI: [10.32782/2524-0072.2018-19-195](https://doi.org/10.32782/2524-0072.2018-19-195).
4. Синюк Г. В. Методологічні підходи до аналізу ефективності використання виробничих запасів. *Економічні науки: Збірник наукових праць Луцького НТУ*. 2021. № 18(73). С. 52–58. DOI: [10.36910/2707-7730-2021-18\(73\)-8](https://doi.org/10.36910/2707-7730-2021-18(73)-8)

УДК 657.1/.6:657.42-043.83:658.152

РОМАНЮК В. О., магістрант

Науковий керівник – **ГАВРИК О. Ю.**, канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

gavrik_olecya@ukr.net

ОРГАНІЗАЦІЯ І ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ФОРМУВАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Розглянуто особливості організації обліку, аудиту та аналізу основних засобів на підприємстві. Визначено основні проблеми у веденні обліку, аудиті та аналітиці, запропоновано шляхи їх вдосконалення, що включають автоматизацію облікових процесів, застосування ризик-орієнтованого підходу та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності.

Ключові слова: Основні засоби, бухгалтерський облік, аудит, аналіз, амортизація, автоматизація, ризик-орієнтований підхід, МСФЗ, управління підприємством.

Основні засоби є матеріальними активами підприємства, які використовуються протягом періоду, що перевищує один рік, у виробничій, адміністративній та соціальній діяльності. Для цілей обліку та контролю основні засоби класифікують за різними ознаками: за призначенням, строком служби та способом використання. Така класифікація дозволяє систематизувати склад активів, забезпечує впорядкування облікових процесів і полегшує контроль за їх використанням [1].

Організація обліку основних засобів включає всі етапи життєвого циклу активу: придбання, введення в експлуатацію, переміщення між підрозділами, модернізацію, нарахування амортизації та вибуття. Для ведення обліку важливо застосовувати стандартизовані методики оцінки та обліку відповідно до положень П(С)БО та МСБО [1]. Сучасна автоматизація облікових процесів дозволяє підвищити точність та оперативність отримання інформації, що сприяє прийняттю своєчасних управлінських рішень.

Аудит основних засобів спрямований на перевірку достовірності облікових даних, оцінку технічного стану активів та їх відповідності стандартам. Використання ризик-орієнтованого підходу дозволяє зосереджувати увагу на найбільш критичних ділянках, що підвищує ефективність аудиторських процедур. Впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності та аудиту